

การจัดแบ่งภารกิจ (อำนาจหน้าที่) ระหว่างรัฐบาลระดับชาติกับองค์กร การปกครองท้องถิ่นและระหว่าง องค์กรการปกครองท้องถิ่น ประเภทต่าง ๆ

จรัส สุวรรณมาลา*

หลักการจัดแบ่งภารกิจและความสัมพันธ์
เชิงภารกิจระหว่างรัฐบาลระดับชาติกับ
องค์กรการปกครองท้องถิ่น

1. การจัดบริการสาธารณะของรัฐใน
ระบบการปกครองใหม่สามารถจัดแบ่งตาม
ประเภทหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดบริการ
ได้ 3 ประเภท คือ¹

1) บริการสาธารณะที่องค์กรการ
ปกครองท้องถิ่นรับผิดชอบ

2) บริการสาธารณะที่รัฐบาลระดับ
ชาติรับผิดชอบ

3) บริการสาธารณะที่หน่วยงาน
หลายประเภทร่วมกันรับผิดชอบ

2. หลักการจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ในการ

*คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ไม่รวมบริการสาธารณะที่กำหนดให้องค์กรของรัฐรูปแบบอื่นๆ และบริการสาธารณะที่กำหนดให้หน่วยงานใน
ภาคเอกชนรับผิดชอบในการจัดบริการ

จัดบริการสาธารณะในข้อ 1 และ 2 นั้น ควรกำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบในแต่ละระดับมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและจัดบริการในเรื่องนั้นๆ โดยสมบูรณ์ และไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นๆ

3. ควรกำหนดให้องค์การปกครองท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะที่มีพื้นที่การให้บริการ (captured or service area) ในระดับชุมชน และไม่มีผลกระทบในทางลบต่อชุมชนข้างเคียง และต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของชาติโดยส่วนรวม

4. ควรกำหนดให้รัฐบาลระดับชาติมีอำนาจหน้าที่ในการบริการสาธารณะที่มีขอบเขตครอบคลุมในระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับนานาชาติ รวมทั้งจัดบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยในระดับชาติและความมั่นคงแห่งชาติ

5. องค์การปกครองท้องถิ่นหนึ่งๆ อาจร้องขอให้องค์การปกครองท้องถิ่นอื่นๆ หรือส่วนราชการของรัฐบาลระดับชาติ เข้ามา

ดำเนินกิจกรรมบางประเภทที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ได้

6. สำหรับการจัดบริการสาธารณะใน

ข้อ 3 (บริการสาธารณะที่หน่วยงานหลายประเภทร่วมกันรับผิดชอบ) นั้น ควรกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน และไม่ซ้ำซ้อนซึ่งกันและกัน แต่จะต้องกำหนดระบบความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดบริการนั้นๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่น ให้รัฐบาลระดับชาติมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย มาตรฐาน เกณฑ์การปฏิบัติงาน จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนด้านเทคโนโลยี และเงินงบประมาณ และให้องค์การปกครองท้องถิ่น หรือองค์กรพิเศษๆ มีอำนาจหน้าที่ในการผลิตบริการ

สาธารณะ ภายใต้เงื่อนไข และการกำกับดูแลของรัฐบาลระดับชาติ ฯลฯ เป็นต้น หรือกำหนดให้หน่วยงานต่างๆ จัดบริการฯ ต่างประเภทหรือต่างพื้นที่ ต่างเป้าหมายกัน เช่น ในการจัด

ให้เทศบาล องค์การบริหารส่วน ตำบล และองค์การ ปกครองท้องถิ่น รูป แบบพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ ดำเนินกิจกรรมทุก ประเภทที่สามารถ ดำเนินการเองได้ ในพื้นที่ของการ ปกครองของตนเอง

บริการการศึกษา อาจกำหนดให้รัฐบาลระดับชาติและองค์การการปกครองท้องถิ่นมีหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับดูแลมาตรฐาน และหลักสูตรการศึกษาในระดับการศึกษาต่างๆ ตามความเหมาะสม และให้องค์กรพิเศษมีหน้าที่จัดบริการการศึกษาในระดับต่างๆ โดยให้การสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐบาลระดับชาติ และจากองค์การการปกครองท้องถิ่นในระดับนั้นๆ เป็นต้น หรือในการจัดให้มีระบบการคมนาคมขนส่งทางบก ก็อาจกำหนดให้รัฐบาลในระดับชาติมีหน้าที่ในการจัดระบบการคมนาคมขนส่งทางบกระหว่างภูมิภาคและระหว่างประเทศ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่จัดให้มีระบบการคมนาคมขนส่งทางบกภายในจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่จัดให้มีระบบการคมนาคมขนส่งทางบกภายในเขตพื้นที่เขตการปกครองของตนเองและให้องค์กรพิเศษมีหน้าที่จัดระบบการขนส่งมวลชนพิเศษในพื้นที่เฉพาะต่างๆ ฯลฯ ดังนี้ เป็นต้น

หลักการจัดแบ่งภารกิจและความสัมพันธ์เชิงภารกิจระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ

1. ให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจกรรมทุกประเภทที่สามารถดำเนินการเองได้ ในพื้นที่เขตการ

ปกครองของตนเอง

2. ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจกรรมที่มีพื้นที่การให้บริการครอบคลุมพื้นที่เขตการปกครองขององค์การการปกครองท้องถิ่นหลายแห่งรวมกัน หรือครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด หรือกิจกรรมที่เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษไม่สามารถดำเนินการได้เองโดยลำพัง และร้องขอให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการแทน

3. กิจกรรมใดที่เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษไม่สามารถดำเนินกิจกรรมบางประเภทได้ หรือไม่อยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการได้โดยลำพัง ให้องค์การการปกครองท้องถิ่นข้างต้นเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมกับองค์การการปกครองท้องถิ่นอื่นๆ หรือร้องขอให้องค์การการปกครองท้องถิ่นอื่นๆ หรือส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจของรัฐบาลระดับชาติ เข้ามาดำเนินกิจกรรมนั้นๆ ในพื้นที่เขตการปกครองของตนเองได้

รูปที่ 1

แนวทางการจำแนกกลุ่มภารกิจของรัฐบาลระดับชาติ และองค์การการปกครองท้องถิ่นรัฐบาลระดับชาติ

1. วางแผนกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติ
2. กำหนดนโยบายและมาตรฐานการจัด

บริการสาธารณะขององค์กรในภาครัฐ

3. บริหารระบบเศรษฐกิจในระดับมหภาค (รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การบริหารระบบการเงิน ฯลฯ เป็นต้น)

4. ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นโดยใช้มาตรการระดับมหภาค (เช่น มาตรการด้านภาษีอากร และงบประมาณนโยบายการเงิน ดังที่ได้ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งการจัดปัญหาอุปสรรคระดับมหภาค และปัญหาระหว่างประเทศซึ่งมีผลกระทบต่อ การส่งเสริมการลงทุนในส่วนภูมิภาค เป็นต้น)

5. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนกิจกรรม ด้านการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครอง ท้องถิ่น โดยใช้หลักการให้เงินอุดหนุนแบบต่าง ๆ

6. สนับสนุนด้านบุคลากร เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร การตลาด ฯลฯ ให้แก่องค์กร ปกครองท้องถิ่น

7. กำกับดูแล และประเมินผลการ ดำเนินงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นให้เป็นไป ตามกฎหมาย และเพื่อประเมินปัญหาและ ประสิทธิภาพการดำเนินงานของการพัฒนาในภาพ รวม

8. ดำเนินกิจกรรมประเภท “Pool-down services” ในระดับชาติ เช่น

- จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัย)

- จัดทำโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ

ระหว่างประเทศ โครงการพัฒนาภูมิภาค ฯลฯ เป็นต้น

- การประกันสังคม

- การรักษาความมั่นคงของชาติ

- การรักษาความสงบเรียบร้อย

ภายใน

- พัฒนาและบำรุงรักษาระบบการ คมนาคมขนส่งระดับภูมิภาค ระดับชาติ และ ระดับนานาชาติ

- ฯลฯ เป็นต้น

ส่วนราชการของรัฐบาลในระดับภูมิภาค (ถ้ามี)

1. ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะด้านตามที่หน่วย ราชการต้นสังกัดในส่วนกลางมอบหมาย เช่น เก็บภาษี (สรรพากร สรรพสามิต ฯลฯ) จัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ (ป่าไม้ อุทยานแห่งชาติ โครงการชลประทานขนาดใหญ่ ฯลฯ) เป็นต้น

องค์การบริหารส่วนจังหวัด

1. วางแผนพัฒนาจังหวัดและแผนกลยุทธ์ การส่งเสริมการลงทุนจังหวัด

2. ส่งเสริมการลงทุน และการจ้างงานใน จังหวัด

3. ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่ กฎหมายกำหนด และตามที่ได้รับมอบหมาย จากรัฐบาลระดับชาติ

4. จัดบริการประเภท Pool-down services ในระดับจังหวัด เช่น

- จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (วิทยาลัยชุมชน)

- จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

- ป้องกันโรคติดต่อ

- จัดให้มีบริการด้านการรักษาพยาบาลระดับตติยภูมิ และทุติยภูมิ

- ป้ อ ง กั น สาธารณภัย

- จัดให้มีระบบการรักษาความสงบเรียบร้อย (กิจการตำรวจ) ภายในจังหวัด

- ฯลฯ เป็นต้น

เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

1. วางแผนพัฒนาตำบล และแผนส่งเสริมการลงทุนของชุมชน

2. ส่งเสริมการลงทุน และการจ้างงานในจังหวัด

3. ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด และตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลระดับชาติ

4. จัดให้มีบริหารสาธารณะพื้นฐานในชุมชน เช่น

- จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

- จัดการศึกษาระดับพื้นฐาน

- จัดบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน

- จัดบริการเก็บกวาด ขนขยะมูลฝอย และการสุขาภิบาล

- จัดให้มีและบำรุงรักษาระบบการคมนาคมขนส่ง การจราจรทางบก ทางน้ำในเขตชุมชน

- พั ค น ำ ชุมชนแออัด

- จัดให้มีที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยๆ

- จัดให้มีการ

ฝึกอาชีพ พัฒนาฝีมือแรงงาน และจัดหางาน

- ส่งเสริมอาชีพ

- ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

- ฯลฯ เป็นต้น

รัฐบาลระดับชาติ

สนับสนุนด้าน

บุคลากร

เทคโนโลยี ข้อมูล

ข่าวสาร การตลาด

ฯลฯ

ให้แก่องค์กร

ปกครองท้องถิ่น

องค์กรการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ

1. วางแผนพัฒนาจังหวัดและแผนกลยุทธ์
การส่งเสริมการลงทุนในเขตพื้นที่การปกครอง
ของตนเอง

2. ส่งเสริมการลงทุนและการจ้างงานใน
เขตพื้นที่การปกครอง

3. ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่
กฎหมายกำหนด และตามที่ได้รับมอบหมาย
จากรัฐบาลระดับชาติ

4. จัดบริการประเภท Pool-down
services ในเขตพื้นที่การปกครองของตนเอง
เช่น

- จัดบริการเก็บกวาด ขนขยะ
มูลฝอย และการสุขาภิบาล

- จัดให้มีและบำรุงรักษาระบบการ
คมนาคม ขนส่ง การจราจรทางบก ทางน้ำใน
เขตพื้นที่การปกครอง

- จัดการศึกษาระดับก่อนประถม
ศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาระดับ
อุดมศึกษา (วิทยาลัยชุมชนและมหาวิทยาลัย)

- จัดให้มีบริการสาธารณสุขขั้น
พื้นฐาน บริการรักษาพยาบาลระดับตติยภูมิ
และทุติยภูมิ

- จัดให้มีบริการป้องกันสาธารณสุข

- จัดให้ระบบการรักษาความสงบ
เรียบร้อย (กิจการตำรวจ) ในเขตพื้นที่การ
ปกครอง

- พัฒนาชุมชนแออัด

- จัดให้มีที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีราย
ได้น้อยๆ

- จัดให้มีบริการฝึกอาชีพ พัฒนา
ฝีมือแรงงาน และจัดหางาน

- ส่งเสริมอาชีพ

- ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

- (ฯลฯ เป็นต้น)

รูปที่ 2

ตัวอย่างการจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐบาลระดับชาติกับองค์กรการปกครองท้องถิ่น และระหว่างองค์กรการปกครองท้องถิ่นประเภทต่างๆ : กรณีของบริการสาธารณะที่มีหลายหน่วยงานร่วมกันรับผิดชอบ

ภารกิจ-บริการ	เทศบาล/อบต.	อบจ.	รัฐบาลระดับชาติ
สาธารณสุข	1. จัดตั้งและให้เงินอุดหนุนแก่สำนักงานสาธารณสุขชุมชน	1. จัดบริการรักษาพยาบาลขั้นทุติยภูมิ 1. ป้องกันโรคติดต่อ 2. ให้เงินอุดหนุนองค์กรสาธารณสุขต่างๆ 3. ฯลฯ	1. จัดให้มีโรงพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะทางต่างๆ 2. ควบคุมกิจการด้านเภสัชกรรม และเครื่องมือประเภทแอลกอฮอล์ต่างๆ 3. ฯลฯ
การศึกษาพื้นฐาน	1. จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา โดยสนับสนุนเงินงบประมาณให้แก่สถานศึกษาในชุมชน กำกับดูแลสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน และจัดหลักสูตรพิเศษและตารางเวลาเรียนตามความต้องการของท้องถิ่น	1. จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษาโดยสนับสนุนเงินงบประมาณให้แก่สถานศึกษาในจังหวัด กำกับดูแลสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน และจัดหลักสูตรพิเศษและตารางเวลาเรียนตามความต้องการของท้องถิ่น	1. จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา 2. กำหนดนโยบายการศึกษาแห่งชาติ 3. จัดทำหลักสูตรการสอนพื้นฐานของโรงเรียนทุกระดับ
วัฒนธรรม	จัดให้มีและให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรอิสระทำหน้าที่จัดบริการด้าน หอสมุดประชาชนของชุมชน และพิพิธภัณฑ์	จัดให้มีและให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรอิสระทำหน้าที่จัดบริการด้านหอสมุดและพิพิธภัณฑ์ของจังหวัด	ให้ความช่วยเหลือท้องถิ่นด้านเทคนิค และควบคุมมาตรฐานกิจการหอสมุด พิพิธภัณฑ์ของท้องถิ่น
การพัฒนาเมือง	1. วางแผนการใช้ที่ดินในเขตชุมชน 2. จัดทำโครงการพัฒนาเมือง 3. ออกใบอนุญาตก่อสร้าง-ปรับปรุงอาคาร 4. ฯลฯ	1. วางแผนพัฒนาจังหวัด 1. ให้คำปรึกษาทางเทคนิคแก่เทศบาล/อบต. 2. ร่วมกับเทศบาล/อบต. ก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน 3. ฯลฯ	ให้เงินอุดหนุนโครงการพัฒนาเมืองหลักในภูมิภาคต่างๆ

ภารกิจบริการ	เทศบาล/อบต.	อบจ.	รัฐบาลระดับชาติ
การคมนาคม	1. ก่อสร้างและบำรุงรักษาถนนภายในชุมชน 2. จัดให้บริการขนส่งมวลชนชุมชน 3. ให้คำปรึกษา/ประสานแผนงานด้านระบบการคมนาคมกับจังหวัด และทางหลวงแผ่นดิน (ของรัฐบาลระดับชาติ) 4. ฯลฯ	1. ก่อสร้างและบำรุงรักษาถนนจังหวัด 2. ร่วมกับเทศบาล/อบต. จัดให้มีระบบขนส่งมวลชน/สถานีขนส่ง ที่มีเขตการให้บริการหลายชุมชน 4. วางแผนพัฒนาระบบคมนาคมทางบกจังหวัด 5. ฯลฯ	1. ก่อสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงแผ่นดิน 2. ฯลฯ
ฯลฯ	ฯลฯ	ฯลฯ	ฯลฯ

รูปที่ 3

แนวทางการจัดแบ่งภารกิจระหว่างรัฐบาลระดับชาติ

และองค์กรการปกครองท้องถิ่น

ภารกิจ-งาน	รัฐบาล ระดับชาติ	อบจ.	เทศบาล/ อบต.
ด้านการเกษตร			
1. งาน จัด รุ ป ที่ ดิ น	✓		
2. งานปฏิรูปที่ดิน	✓		
3. งานจัดที่ดินทำกิน		✓	
4. งานอนุรักษ์ดินและน้ำ	*	*	
5. งานอนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งประมง	*	*	*
6. งานอนุรักษ์และพัฒนาทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์		*	*
7. งานชลประทานขนาดใหญ่/กลาง	*	*	
8. งานชลประทานขนาดเล็ก		✓	
9. งานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรขนาดเล็ก (สระ ฝาย เหมือง ฯลฯ เป็นต้น)			✓
10. งานปรับโครงสร้างการผลิตฯ	*	*	*
11. งานส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์และเทคโนโลยีการเกษตร	*	*	*
12. งานสหกรณ์และสถาบันการเกษตร		*	*
13. งานสินเชื่อเพื่อการเกษตร	*	*	*
14. งานส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจการเกษตร (กลีกรวม/ ปศุสัตว์/ประมง)	*	*	*
Note ✓ = กิจกรรมประเภทที่ 1 หรือ 2 * = กิจกรรมประเภทที่ 3			

ภารกิจ-งาน	รัฐบาล ระดับชาติ	อบจ.	เทศบาล/ อบต.
ด้านอุตสาหกรรม			
1. งานพัฒนาถ่ายทอดเทคโนโลยี	*	*	
2. งานเพิ่มผลผลิต	*	*	
3. งานพัฒนาฝีมือแรงงานอุตสาหกรรมขั้นสูง (สถาบันไทย-เยอรมัน และอื่นๆ)	✓		
4. งานกำกับดูแลโรงงานอุตสาหกรรม	*	*	*
5. งานมาตรฐานอุตสาหกรรม	✓		
6. งานศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค	*	*	
7. งานศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมเฉพาะสาขา (เช่น อัญมณี เป็นต้น)		✓	
8. งานนิคมอุตสาหกรรม	*	*	*
9. งานส่งเสริมอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล	*	*	
10. งานส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม	*	*	
11. งานส่งเสริมอุตสาหกรรมยาง	*	*	
12. งานส่งเสริมอุตสาหกรรมปลากระป๋อง	*	*	
13. งานส่งเสริมอุตสาหกรรมสิ่งทอ	*	*	*
14. งานส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร	*	*	
15. งานส่งเสริมการลงทุนด้านอุตสาหกรรม	*	*	
16. งานส่งเสริมตลาดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	*	*	
17. งานสถาบันเงินทุนอุตสาหกรรม	✓		
ด้านการคมนาคม ขนส่ง และการสื่อสาร			
1. งานปรับปรุงและบำรุงรักษาทาง	*	*	*
2. งานก่อสร้างทาง	*	*	*
3. งานการรถไฟ	✓		
4. งานระบบการขนส่งมวลชนทางบก	*	*	*
5. งานระบบการจราจรทางบก	*	*	*
6. งานปรับปรุงและบำรุงรักษาเส้นทางเดินเรือ	*	*	*
7. งานกิจพาณิชยนาวี	✓		
8. งานระบบขนส่งมวลชนทางน้ำ	*	*	*
9. งานการทำเรือนานาชาติ (คลองเตย สัตหีบ สงขลา ฯลฯ)	✓		
10. งานระบบการจราจรทางเรือ	*	*	*
11. งานการทำอากาศยาน	✓		
12. งานระบบการจราจรทางอากาศ	✓		

ภารกิจ-งาน	รัฐบาล ระดับชาติ	อบจ.	เทศบาล/ อบต.
13. งานการโทรศัพท์	*	*	*
14. งานการไปรษณีย์โทรเลข	✓		
15. งานการสื่อสารวิทยุ	*	*	
งานการสื่อสารดาวเทียม	✓		
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			
1. งานจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	*	*	*
2. งานอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรณี	*	*	*
3. งานพฤกษศาสตร์ป่าไม้	*	*	*
4. งานสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	*	*	*
5. งานป้องกันรักษาป่า	*	*	*
6. งานควบคุมไฟป่า	*	*	*
7. งานจัดการป่าไม้	✓		
8. งานอุทยานแห่งชาติ	✓		
9. งานปลูกป่า	*	*	*
10. งานจัดการลุ่มน้ำ	✓		
11. งานอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ สัตว์น้ำ และ แหล่งประมง	*	*	*
12. งานส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	*	*	*
13. งานควบคุมคุณภาพน้ำ	*	*	*
14. งานควบคุมคุณภาพอากาศ	*	*	*
15. งานควบคุมคุณภาพเสียง	*	*	*
ด้านการศึกษา			
1. งานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	*	*	*
2. งานจัดการศึกษาพื้นฐาน	*	*	*
3. งานจัดการศึกษาด้านอาชีวะและวิชาชีพพิเศษ	*	*	
4. งานจัดการศึกษานอกโรงเรียน	*	*	
5. งานจัดการศึกษาพิเศษ	*	*	
6. งานจัดการศึกษาสงเคราะห์	*	*	
7. งานส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน	*	*	
8. งานพัฒนาคุณภาพการศึกษาเอกชน	*	*	
9. งานจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา	*	*	*
10. งานวิจัย พัฒนา และเผยแพร่ทางวิชาการ	*	*	
11. งานบริการทางวิชาการ	*	*	

ภารกิจ-งาน	รัฐบาล ระดับชาติ	อบจ.	เทศบาล/ อบต.
12. งานพัฒนาหลักสูตร	*	*	
13. งานพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา	✓		
14. งานวัดผลและประเมินผล	✓		
15. งานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ	✓		
16. งานส่งเสริมพลศึกษา	*	*	*
17. งานส่งเสริมกิจการลูกเสือและยุวกาชาด		*	*
18. งานพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา	*	*	*
งานประกันคุณภาพการศึกษา	✓		
ด้านพลังงาน			
1. งานสำรวจแหล่งพลังงาน	✓		
2. งานผลิตพลังงานปิโตรเลียม	✓		
3. งานผลิตพลังงานไฟฟ้า	✓		
4. งานส่งเสริมการพัฒนาพลังงานธรรมชาติ	*	*	
5. งานผลิตและพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์	✓		
6. งานผลิตและพลังงานทดแทนประเภทอื่นๆ	*	*	
7. งานส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้พลังงานในครัวเรือน	*	*	*
8. งานส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้พลังงานโรงงาน อุตสาหกรรม	*	*	
9. งานส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้พลังงานหน่วยราชการ สถานประกอบการค้าและบริการ	*	*	*
10. งานส่งเสริมความปลอดภัยในการใช้พลังงานนิวเคลียร์ และกัมมันตภาพรังสี	*	*	
ด้านสาธารณสุข			
1. งานจัดบริการสาธารณสุขพื้นฐาน	*	*	*
2. งานบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินและสาธารณสุขภัย		*	*
3. งานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยและผู้พิการ		*	*
4. งานสวัสดิการสาธารณสุขและประกันสุขภาพ	*	*	*
5. งานบริการสุขภาพจิต	*	*	
6. งานส่งเสริมสุขภาพ	*	*	*
7. งานพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ		*	*
8. งานควบคุมและป้องกันโรค	*	*	*
9. งานควบคุมและป้องกันโรคเอดส์	*	*	*

ภารกิจ-งาน	รัฐบาล ระดับชาติ	อบจ.	เทศบาล/ อบต.
10. งานอนามัยและสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม	*	*	*
11. งานอาชีวอนามัย	*	*	
12. งานเรื่องราวร้องทุกข์และกระบวนการทางกฎหมาย	*	*	
13. งานส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยด้านการพัฒนาเทคโนโลยีทางการแพทย์และผลิตภัณฑ์สุขภาพ	✓		
ด้านความมั่นคงแห่งชาติและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ			
1. งานป้องกันราชอาณาจักร	✓		
2. งานดำรงสภาพกำลังทหาร	✓		
3. งานรักษาความมั่นคงภายใน	✓		
4. งานโครงการพิเศษ	✓		
5. งานความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศ	✓		
6. งานคุ้มครองสิทธิและผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ	✓		
7. งานสนธิสัญญาและกฎหมาย	✓		
8. งานองค์การระหว่างประเทศ	✓		
9. งานความร่วมมือระหว่างประเทศ	*	*	*
10. งานเอกสารเดินทาง	✓		
ด้านความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ			
1. งานป้องกันอาชญากรรม	*	*	*
2. งานปราบปรามอาชญากรรม	*	*	
3. งานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	*	*	*
4. งานสนับสนุนปฏิบัติการ	✓		
5. งานพิจารณาคดีของศาล	✓		
6. งานบังคับคดีของศาล	✓		
7. งานทัณฑสถานกลาง	✓		
8. งานทัณฑสถานภูมิภาค	✓		
9. งานควบคุมอาคารและสิ่งก่อสร้าง		*	*
10. งานควบคุมเชื้อเพลิงและสารพิษ		✓	
11. งานเฝ้าระวังภัยทางภูมิศาสตร์และธรณีวิทยา	*	*	*
12. งานบรรเทาสาธารณภัย	*	*	*
13. งานจราจรในชุมชน			*

ตารางที่ 4

การจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างรัฐบาลระดับชาติ ระดับภูมิภาค (จังหวัด/มลรัฐ) และระดับชุมชนในประเทศต่างๆ

	ความรับผิดชอบ	
	นโยบาย, มาตรฐาน และการตรวจสอบ	การจัดบริการ/ การบริหารจัดการ
- การป้องกันประเทศ	ก	ก
- ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ	ก	ก
- การค้าระหว่างประเทศ	ก	ก
- นโยบายทางการเงิน, การธนาคาร	ก	ก
- การพาณิชย์ภูมิภาค	ก	ก
- เงินโอนให้แก่บุคคล	ก	ก
- เงินช่วยเหลือภาครัฐกิจ และ ภาคอุตสาหกรรม	ก	ก
- งานตรวจคนเข้าเมือง	ก	ก
- การประกันการว่างงาน	ก	ก
- สายการบิน และรถไฟ	ก	ก
- นโยบายการคลัง	ก,จ	ก, จ,ท
- นโยบายว่าด้วยการควบคุมต่างๆ	ก	ก,จ,ท
- งานบริหารทรัพยากรธรรมชาติ	ก	ก,จ
- งานด้านสิ่งแวดล้อม	ก,จ,ท	จ,ท
- การส่งเสริมอุตสาหกรรม และเกษตรกรรม	ก,จ,ท	จ,ท
- งานด้านการศึกษา	ก,จ,ท	จ,ท
- งานด้านสุขภาพ	ก,จ,ท	จ,ท
- งานด้านสวัสดิการสังคม	ก,จ,ท	จ,ท
- ตำรวจ	ก,จ	จ,ท
- น้ำประปา, ระบบบำบัดน้ำเสีย, ระบบการกำจัดขยะ	ท	ท
- การป้องกันอัคคีภัย	ท	ท
- สวนสาธารณะ	ก,จ,ท	ก,จ,ท
- ทางหลวง	ก,จ,ท	ก,จ,ท
ทางหลวงแผ่นดิน	ก	จ,ท
ทางหลวงจังหวัด	จ	จ,ท
ทางหลวงในส่วนภูมิภาค	จ	จ,ท
ทางหลวงท้องถิ่น	ท	ท
- การกำกับดูแลในด้านการใช้จ่ายเงินในภาพรวม	ก,จ	ก,จ

หมายเหตุ : ก หมายถึง รัฐบาลกลางเป็นผู้รับผิดชอบ, จ หมายถึงจังหวัด/มลรัฐเป็นผู้รับผิดชอบ และ ท หมายถึง เทศบาล/หน่วยการปกครองระดับชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบ

ตารางที่ 5
การจัดแบ่งภารกิจระหว่างองค์การปกครองท้องถิ่นระดับภูมิภาค (กลุ่มจังหวัด) จังหวัด และเทศบาล (ระดับ
ชุมชนย่อย)

บริการสาธารณะ	เกณฑ์การจัดสรรภารกิจ							เกณฑ์การจัดแบ่งภารกิจระหว่าง ภาครัฐและภาคเอกชน	
	ขนาดการผลิต	ขนาดพื้นที่ การให้บริการ	ผลล้นออก	ความเหมาะสม ในทางการเงิน	ผลประโยชน์ ของผู้บริโภค	ความเหมาะสม ทางเศรษฐกิจ	รวม	ประสิทธิภาพ	ความเท่าเทียม
- งานป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติภัย - งานป้องกันของตำรวจ - งานเก็บขยะมูลฝอย - สวนสาธารณะในชุมชน - งานซ่อมบำรุงถนน - การจัดหาด้านจราจร - งานขนส่งชุมชน - ห้องสมุดชุมชน - การศึกษาขั้นพื้นฐาน - การศึกษาระดับมัธยม - ขนส่งมวลชน - การประปา - ระบบบำบัดน้ำเสีย - ระบบกำจัดขยะ - งานสาธารณสุข - โรงพยาบาล - พลังงานไฟฟ้า - การควบคุมมลพิษทางอากาศ และน้ำ - ดำรงกิจการพิเศษ - Regional parks - การวางแผนภูมิภาค	ท	ท	ท	ท	ท	จ/พ	ท	อ	ร
	ท	ท	ท	ท	ท	จ/พ	ท	อ	ร
	ท	ท	ท	ท	ท	จ/พ	ท	อ	อ
	ท	ท	ท	ท	ท	จ/พ	ท	อ	ร
	ท	ท	ท	ท	ท	จ/พ	ท	อ	อ
	ท	จ/พ	ท	ท	ท	จ/พ	ท	อ	อ
	ท	จ/พ	ท	ท	ท	จ/พ	ท	ร	ร
	ท	ท	ท	ท	ท	จ/พ	จ/พ	อ	ร
	ท	ท	จ/พ	จ/พ	ท	จ/พ	จ/พ	อ	ร
	ท	ท	จ/พ	จ/พ	ท,จ/พ	จ/พ	จ/พ	อ,ร	ร
	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	ท,จ/พ	จ/พ	จ/พ	อ	อ
	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	ท,จ/พ	จ/พ	จ/พ	ร	ร
	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	อ,ร	ร
	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	อ	อ
	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	ร	ร
	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	อ,ร	ร
	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	อ	อ
	จ/พ	จ/พ	จ/พ	ท,จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	ร	ร
	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	ร	ร
	จ/พ	จ/พ	จ/พ	ท,จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	ร	ร
	จ/พ	จ/พ	จ/พ	ท,จ/พ	จ/พ	จ/พ	จ/พ	ร	ร

หมายเหตุ : ท หมายถึง องค์การท้องถิ่น, จ/พ หมายถึง จังหวัด/องค์การพิเศษ, อ หมายถึง องค์การภาคเอกชน และ ร หมายถึง ภาครัฐบาล